

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Ménészgazda Szak

Tenyéshímének előfordulása a hazai lipicai ménállományban

Belső konzulens: Dr. Bartos Ádám Sándor
egyetemi docens

Készítette: **Fejes Veronika**
BU2L7K
Nappali tagozat

Intézet/Tanszék: Élettani és Takarmányozástani Intézet

Készthely

2023

Szakdolgozatomban elsődlegesen a lipicai méneket vizsgáltam a 2014 és 2023 közötti időszakban.

A fajtát életre hívó ménest 1580-ban Lipicán alapította Habsburg Károly főherceg, I. Ferdinánd fia. A császári udvar számára akartak előállítani itt kiváló, tűrőképes, a pompát, a gazdagságot minden jellegében mutató lovat. Mindig is zárt törzskönyvben tenyésztették a fajtát és ennek köszönhető, hogy a mai napig megtalálhatók az első időktől kezdve a tenyésztési adatok, méneskönyvek, szinte változatlan formátummal. 1950-ben került a fajta a Bükk-hegységbe, illetve Szilvásváradra. Manapság számos helyen tenyésztenek már a világban lipicai lovat, a magyar tenyészet pedig kiemelkedő.

A fajtában a legtöbb a szürke, de pej és fekete színű is előfordul. Az egyik legnemesebb fajta.

A lipicaiak akkor törzskönyvezhetők tisztavérűeknek, ha származásuk minden ágról visszavezethető a következő 8 méntörzshöz: Pluto, Conversano, Maestoso, Favory, Neapolitano, Siglavy Capriola, Incitato, Tulipán és a 18 klasszikus, és a később kialakult, a LIF által elismert történelmi kancacsaládra.

Magyarországon a Magyar Lipicai Lótenyésztők Országos Egyesülete megalakulása óta tartanak hivatalos ménszemléket, sajátjeljesítmény vizsgákat (STV). Ebben az időben kezdődött a ménék ménkatalógusba történő kategorizálása, amelyekben részletezik az aktuális fedezőmén állományt az országban.

Jelenleg 71 ló fedezhet hivatalosan, ebből a legtöbb még mindig szürke, viszont egyre több a fekete fedezőmén is. 10 évnyi ménkatalógusban összesen 145 sikeres STV vizsgát tett lipicai mén van, a legtöbb a Favory, Maestoso és Siglavy Capriola törzsből származik, a legkevesebb pedig a Tulipán törzshöz tartozik.

Az elmúlt 10 évben összesen 2601 nyilvántartott csikó született lipicai tenyészménektől a legtöbb Conversano törzsből, a legkevesebb a Tulipán törzsből.

A legtöbb ló jelenleg Bács-Kiskun megyében található, Veszprém és Vas megyében nincsen most hivatalos lipicai tenyészmén.

10 évre visszamenőleg 31 lóról nem tudni mikor került be a nyilvántartásba, mint hivatalos fedezőmén. A legtöbb ló 2019-ben tett le sikeres Sajátjeljesítmény vizsgát.

A legtöbb fedezőmént 2014-2023 között a Szilvásváradi Állami Ménesgazdaságban tenyésztettek.